

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje od četrstopenjske peti-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. — Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Slovensko uradovanje in naši vseučiliščniki.

Sto in stokrat čuti so tožbe zaradi nemškega uradovanja, sto in stokrat navajajo plemeniti možje nasledke, ki iz njega izvirajo. In vendar se uraduje večidel le nemško, ne samo, kjer nam kaže deska črke c. kr., temuč tudi pri naših narodnih, za dom vnetih advokatih.

Kdo je temu kriv? Jaz nečem ostro soditi in mislim, da bode pravo, če trdim, njih volja nij temu kriva; marsikak advokat ali tudi uradnik bi uradoval v narodnem jeziku, ali, gospoda, on ne more, on ne zna. To je tudi čisto naravno, ker brez učenja nij znanja. Mi nemamo ne le predavaj vseučiliščnih v svojem jeziku, mi nemamo niti lastnih srednjih šol, kjer bi si domači jezik tako prisvojili in ogladili, da spravimo lahko mimogrede juridične misli na papir ali jih prav in dostojno rabimo v govoru. — Mi vseh potrebnih učnih pripomočkov nemamo, ko vendar odločno in primerno pravi g. dr. P. v „Slov. Nar.“ od 11. t. m.: „Le kdor nema pojma o uradnem službovanju, o odvetniškem in notarskem poklicu, more trditi, da je slovensko uradovanje tudi brez uka mogoče. Tacega poslovanja pa se ne nauči po slovnica, ker slovnica navadno ne pišejo o pravnih razmerah.“ Učiti se je tedaj treba! Kdaj? Ko si izvršil svoje pravoslovne študije?

Kako pa! Delaj cel dan, preišluj, kaj si v praksi, do sedaj čisto neznanaj ti, videl, pregleduj, čitaj nemške akte, slušaj nemške navode — in potem se uči slovenskega poslovanja! Morda se jih bode tako učilo nekaj, morda dva, trije, več ne, skušnje dovelj govore. Ako moramo tedaj slovensko uradovati, treba se je učiti; v „filisterstvu“, po študijah,

učenje ne gre več tako izpod rok, treba tedaj učiti se na slovansko-narodnem vseučilišču v Zagrebu ali pa samemu (privatno) na vseučiliščih nemških.

Pravimo, da nemamo vseučilišča; saj nij istina, gospoda! Mi imamo vseučilišče jugoslovansko, a mi ga — nečemo poznati, izolirati se hočemo, na kvar bratske slogi in sinovem našim, misleči odgojiti jih samo za slovenske uradnike, katerih je uže skoro preveč in ki bi se potem ne vedeli kam vtakniti. Pri odpreti jugoslovanskega vseučilišča govoril je sicer pokojni dr. Costa: „Vše vseučilišče je tudi naše“, a te besede so ostale pač le njegove, in nesel jih je soboj v grob; slovenski vseučiliščniki v Zagrebu pa ne vem, kako bi se štel, ali na prste, ali na pare.

Oporekal mi bode marsikdo, da Slovenec pač ne bode razumel hrvatskih predavanj, in če bi jih, da jih ne bode mogel rabiti v praksi. No, jaz mislim, da jih ne bode dosti upotrebovalo tega izgovora, ker sedaj se uči vendar uže toliko slovenščine na srednjih šolah, da mora razumeti v dobrem tednu*) vsak hrvatska predavanja, kdor ima v maturitetnem spričevalu iz slovenščine — „zadostno“.

Dobro vem, ko je leta 1849. razlagal dr. Krainz na graškem vseučilišču državni zakonik v slovenskem jeziku, slušali so njegova predavanja Dalmatinci in drugi Hrvatje in Srbi, ter razumeli so ga dobro. — Ne verujte tedaj onemu: „Brat je bratu neznan, skoraj umeta se ne!“ Le nečeta se umeti, umela bi se lahko. — Hrvatska predavanja bodo pozneje

*) Če bi se bil čestiti gospod pisatelj v svojem računju prav zmotil, recimo makar za nekoliko dnij — to nič ne de: gotova resnica je, da nekoliko dobre volje to težavo lahko premaga!

Op. ur

v praksi neprecenljive vrednosti, in če bi v drugem ne bila, ako so le v terminologiji, gospoda, to je mnogo, to je velik korak k našej edinosti, večji kakor bi se sto in stokrat pilo na zdravje jugoslovanske slogi in tisočkrat jej vpilo: živele!

Pa uže imate drug izgovor, s kojim me menite pobiti: slušalci translejtanskih vseučilišč ne mogo poslovati v Cislejtaniji. Odpuščam vam ta greh, to nevednost, ne odpuščam je pa našim novinarom.

Prve mesece t. l. razpravljaj je hrvatski „Obzor“ pomenke rektorja jugoslovanskega vseučilišča s. Stremayerjem, cislejtanskim ministrom uka, in akopram se nij prišlo še do zaželenega rezultata, doseglo se je vendar ob večem toliko, da pravnik (kakor tudi modroslovec) obiskava lahko vse semestre v Zagrebu, treba mu je samo vse izpiti od drugega državnega počenši delati v Cislejtaniji, ako hoče tudi pri nas poslovati. To je važna priboritev, in treba jo je bilo našim listom vsaj omeniti, ako uže nijso hoteli vse razprave ponatisniti.

A taka je, mi se zanimamo za vse mogoče, še tako daljne nam dogodke, samo za tisto ne, ki bi nam moralo biti najbolj pri srcu. Naj izide pri južnih sosedih in bratih še tako imenitna kajiga, naj se omenja, priporoča v čeških, ruskih, — nemških novinah, pač slednjič se vendar res naznani tudi v slovenskem listu. Naj slavé Hrvatje narodno slavnost, — glej Preradovičovo — pošlje se skupno jeden zastopnik, in morda se kateri dobi še slučajno uže na mestu; povrhu pošlje se še par brzojavov. Naj jo slave Slovenci — glej Preširno, Bleiweisovo, — pride lepo število Hrvatov, pa še cela kopa brzojavov, cela kopa čestitek! Kdo je separatist? Oni, ki kaže pri vsakej priliki naklonjenost do

Listek.

Žrtev ljubosumnosti.

Povest iz Amerike.

„Veste kaj, dragi oče, zelo neljubo mi je.“

„Žal mi je, toda nij inace. Tvoja sestra čina je dorastla vrha, nje vzgoja je okončana, in le, ker sem znal, da se je ti braniš imeti v svojem obližji, zato sem jo pustil tako dolgo v zavodu.“

„Nij li mōči, da jo izročite drugim ljudem v oskrbljevanje?“

„Kaj neki misliš, Matilda?“ de teta Ema. „Mlado gospico, katera nema starišev, izročevati v oskrbljevanje drugim ljudem, je vsakim načinom opasno.“

„Pri nas jej je biti, Ema. Skrbi, da se jej pripravi sōba do druge srede.“

„Povzdajaj se na to, Rudolfe.“

„A ti, Matilda, opusti svoje otročje misli. Srečno!“

Bankir Rudolf Gordon to rekoč otide. Na obrazu njega hčere se je brala vidna nezadovoljnost o tem določilu očetovem.

„Mlada dekleta so mi sila soprna!“ — vzklikne Matilda.

„Ne smēši se,“ jej ugovarja teta Ema, „niji li ti sama mlado deklet?“

„Ne; jaz imam dve in dvadeset lēt in zahajem v družbē uže štiri leta. A mislite si takšno osemnajstletno šōgico, za katero so se bašti sedaj zaprle šolske duri, in katerej po možjanih še vedno rojē tesnosrčni in neukretni nazori, ki se jih je tam navzela. Uvajati nam jo je v družbe, praviti svetu, kedō je in kaj, in biti nam je poleg tega odgovornim o vseh nje budalostih.“

„Tvojej materi je v sorodu, Matilda, in vrhu vsega je čaka lepa dedščina.“

„Tem hujše. — Kakor se pravi, je baje tudi vrlo krasna, modrooka in plavalasa.“

Matilde Gordonove bi sicer poznava-telj ženske lepote ne bil nazival lepote. Bila je visōke, ugibične rasti, katere temna krasota je z neizrečno oblastjo prevzela človeku srcē. V čudovitih očeh se jej je odkrivalo vse dušno življenje, katero je bilo vsakomu vedno menjajoča se tajnostna zagonētkā.

A sicer se nij bilo čuditi, da je bila Matilda sebična, mōhasta in samovoljna. Po mātérinej smrti je očetna sestra prevzela gospodinjstvo; jedinemu detetu se je streglo liki votlemu jajcetu, in kadar se je Matilda, imejoča osemnajst let, začenjala podajati mej svet, laskali so se jej ljudje ter nētili v nje mladostnih prsih ponos, nečimernost in sebičnost, anti je bila krasna in naobražena hči bogatemu milijonarju.

V domačej hiši je bila nje volja zakon,

druzega, ali oni, ki se od njega odteza, ki se z drugim prav seznaniti neče, ki ga neče spoznavati, ki ne govori le napačno o njem, ampak, ki o razmerah družega celo čisto napačno piše?!

Pa čujte, kaj piše učen profesor, izvrsten motrilec narodnega življenja in gibanja njegovega, prof. Celestin: „In ker smo mi Slovenci navezani gotovo ravno tako na Hrvate, kakor so oni na nas, ali raji še bolj, zato je vse, kar se godi tu, bolj važno za nas, nego se morda pri nas misli.“ Dr. Celestin. Msl. „Zvon“ 1877.

Spoznavajmo se tedaj bolje! Pošiljajmo naše mladeniče tudi v Zagreb, da bode vseučilišče v resnici jugoslovansko, da ne postane s časoma samo „hrvatsko“, kakor so postali drugi slični „ilirski“ zavodi, ker se nij brigala zanje živa slovenska duša.

Pokažimo, „da ima takodjer Slovenaca“, ker nekateri Starčevićjanski mladeniči, — ki so pa njega nadkrilili, — ne priznavajo nas več; kaj hočemo, saj nismo videli še nobenega slovenskega kolega v Zagrebu.

(Konec prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. septembra.

„N. Fr. Pr.“ poroča iz Prage, da je 13 državnih čeških poslancev odložilo svoje mandate.

Knez Karel Schwarzenberg je imenovan za dednega uda gospodske zbornice na Dunaji. „Gazeta Narodova“ javlja, da pridejo h Kraszevskega slavnosti v Krakovo vsi poljski poslanci, da se bodo posvetovali o svojem postopanju v državnem zboru. Po tem bodo šli vsi skupaj na Dunaj v državni zbor.

Baron Haymerle je otišal včeraj v Monzo, da odda laškemu kralju pismo, ki ga odstavlja od njegove zdanje službe.

Ogerski ministerski predsednik bode odložil ministerski porfelj za notranje stvari, in na mesto njega bode imenovan Ladislav Majthenyi. Včeraj so se pričela skupna ministerska posvetovanja.

Iz Novopazarskega okraja poroča se, da sta 19. t. m. še dva bataljona turška vmarširala v Plevlje. — Zasedenje Bosne in Hercegovine in zdaj Novopazarja po vrhu pa še slavnega našega ministra Andrassyja znana pogodba s Turčijo, to so tako protinaravne reči, da se o njih uže ne spleča več govoriti ali kritizirati.

Vnanje države.

Rumunski minister notranjih stvari, Boerescu, je 24. t. m. predložil zbornici vladno predlogo gledé revizije člena 7. ustave. Vladin

načrt sprejemlje popolnem člen 44. berlinskega dogovora, priznava vsem inozemcem brez razločka vere isto pravo za naturaliziranje, kakor Rumuncem samim, ki še niso državljani. Pravo za pridobitev zemlje postane političsko pravo, razven v Dobruči, kjer postanejo vsi bivši turški podaniki brez razlike vere Rumunci. Onim, ki so na Rumunskem rojeni in bili tam do svoje polnoletnosti odgojeni, je čas odpuščen, kateri bi morali preživeti na Rumunskem, da si pridobé pravo naturaliziranja. Načrt predlaga, da se takoj vsi Rumuncem asimilirani julje imenujejo rumunskimi državljani. Imenik teh je sestavljen in so razdeljeni v njem v šest kategorij in sicer: oni, ki so dobili diplomu drugod, a poslujejo na Rumunskem, oni, ki so ustanovili dobrodelne ustanove, oni, ki imajo trgovinske ali obrtniške zavode in naposled oni, ki so spisali kako književno delo v rumunskem jeziku. — Ta načrt se je oddal odsekom v predposvetovanje.

Grško vprašanje je še zmirom tam, kjer je bilo, na istej stopinji. Francoski poslanik Fournier posreduje zdaj mej grškimi in turškimi komisariji, ki imajo to vprašanje rešiti.

Knez bolgarski Aleksander I. bode še le drugi teden šel rumunskega kneza obiskat.

Francoski list „Soleil“, ki je nedavno poročal o pogovoru nekega svojega sodelavca s knezom Gorčakovom, prinaša zdaj članek, v katerem on pravi, da z objavljenjem ónega pogovora nij hotel ustreči vladi, nego francoskemu prebivalstvu. S tem on francoskej nij škodoval, pravi, ako je konstatiral simpatično izjavo ruskega kancelarja.

Dopisi.

Izpod Nanosa 21. sept. [Izv. dop.] Gospod vodja vinogradne in sadjerejske šole slapenske je bil odločil dan 20. t. m., da ide sè svojimi učenci na Nanos. Ta lepi namen je bil naznanil nekaterim svojim bližnjim prijateljem in znancem, ki smo se z veseljem večinoma tudi tega popotovanja udeležili. Na jutro omenjenega dneva vstali smo zarana, da nastopimo namenjeni pot. Ali, o Bože! kako smo se oplašili, ko zagledamo, da naš velikan ima jako nizko potisneno kapo, pokrit je bil z meglo, ki jo pri nas v enakem slučaju „rastavo“ imenujemo, in kojoj je zdaj burja proganjala. A komaj „mežnar odzvonil je dan“, izginila je bila kapa raz Nanosove glave. Urno in čvrsto smo torej stopali od razdrške in vipavske strani proti cerkvi sv. Hironima. Prva dospela je na omenjeno mesto razdrška predstraža, in to okolo sedme ure, a kmalu potem prikazali so se gospodje, ki so od vipavske strani prihajali, dosti so bili uže pota prekorčili, kajti iz Slapa pa na Nanos nij nikakor kaka malenkost pota. Po prijaznem

pozdravu od ene in druge strani oddahnili smo se nekoliko pred cerkvijo, ter okrepčali se z zlahtno kapljico Vipavca. Mej tem je tudi dospel častiti gospod iz Lozic, kateri je na prošnjo g. vodje drage volje prišel mašo brat. Kakor hitro se pa maša prične, zadonijo po cerkvi lepo vbrani glasovi pevajoč mašo, peli so namreč slapški učenci, kojim se je bil pridružil razdrški tercet, obstoječ iz dveh izvrstnih pevk in enega pevca. Po dokončanej maši poiskali smo si lep prostorček, kjer se je pošteno ali dobro zajutrkovalo. Ko smo se bili okrepčali, vzdignila se je cela karavana, ter pričela se je pomikati proti vrhu nad Razdrtim, tako zvanim „gromada“. Od cerkve pa do omenjenega vrha nij ravno kaj lahek pot, ali dospeli smo vendar tako naglo, da nismo znali sami kdaj. Tu smo se posedli ter polegali, in uživali smo prekrasni razgled daleč na okrog, da tega razgleda se človeško oko nikedar nasititi ne more. Ko smo bili nekoliko oči napasili, pomaknili smo se bili nekoliko sto korakov proti gozdu v prijazno dolinico, obdano z gostim drevjem in malimi griči, ki so nas branili burje, katera je skoraj nekako prijazno šumela po vrhéh. Tu se je bil napravil tabor. Kmalu se je zakadilo, in visoko proti nebu plapolal je plamen, znak, da se bode tudi kaj kuhanega in pečenega za pod zob dobilo, kajti bistri zrak nam je želodce kaj naglo sčistil. In res, zagledala se je takoj kuhinjska priprava okrog ogoja in „hotel Nanos“ je bil v najživahnejšem delovanju, kuharice in kuharji so vsi spretno in umno vsak svoj posel opravljali. Nij bilo treba dosti časa čakati, in uže je bila kaj slastno napravljena juha v skledah, katere so pred nas postavili na mize, z zeleno trato pogrnene. Kakor juha tako i vsa druga jed bila je izvrstna, ter jako okusna. Po obedu pričelo se je popevati, se ve da samo narodno. Ta dan, ki bode gotovo vsakemu v drazem spominu ostal, mogel se je vsakdo prepričati, da v največji samoti se morejo veselo zabavati pravi prijatelji mej soboj. Vsem, vsem se je brala radost in zadovoljnost na poštenih obrazih.

Za to krasno zabavo gre v prvi vrsti zahvala gospodu vodji slapenske vinogradne in sadjerejske šole, kateri si je bil zaradi svojih učencev ta izlet izmislil, ki se je na veliko veselje vseh udeležencev izvršil tako sijajno.

Hinko.

Iz Ptujja 24. septembra. [Izv. dop.] Petnajst let minolo je 5. t. m. odkar je zagledala naša čitalnica, naše narodno svetišče,

zategadelj jej nij bilo moči misliti, da bi sestričina, katere še nikdar videla nij, bivala z njo pod jedno streho in bi se jej klanjali tudi nje prijatelji. Prvič v nje življenji jej oča nij izpolnil želje, zahtevajoč, da osiročena sestričina dobode v njega obitelji prijaznjev dom.

Rudolf Gordon je bil trgovec z dušo in telesom. Številke in trgovske knjige so bile glavni smoter njega žitju. Vsi njega naporji so se strinjali v tem, kupčiti bogastva na bogastva in takim načinom ohraniti si v trgovskem svetu kar se pravi „pošteno imé“.

A v globlji svojega srca je nosil spomin, kateri nij oskvrnila nikdar nobedna posvetna misel, spomin na plavolaso, nežno soprogo, s katero je užival dve leti vso zemeljsko srečo. Umrla mu je, a nijednej drugej ljubezni nij bilo moči ukoreniniti se v njega duši; ljubljena umrša soproga je živela v njega mislih, in za radi nje je sklenil vzeti sestričino na svoj

dom ter skrbeti zanjo po očetovski. Imé jej je bilo Lola, kakor njega pokojnej soprogi, in navzlic vsemu repenčenju Matildinemu je bila Rudolfu Gordonu trdna volja, da pride Lola v njega obitelji varno oskrbnštvo.

Gordon otide sam na železnico in sprejme osiročenega dekleta s prav očetovsko ljubeznjivostjo.

„Skóraj se sprijaznita z Matildo“, misli sam v sebi bankir, izpremljajoč sestričino k vozu, „takej ljubeznjivosti se nikomur nij moči ubraniti. Bolj nego Matilda je pokojnej mojej soprogi jednaka. Prav takó je vzrastena, nje sladko nasmihanje, nje zlati kodri in nje modre oči — presrčno mi bode draga.“

In resni, mirni mož je skazoval mlademu dekletu toliko prijaznjevost, da bi se bilo skóraj izjokalo od veselja.

Zelo se je bala doslé neznanega jej sorodnika, a sedaj jej je dvigala srcé tešilna

misel o njega očetovski ljubeznjivosti, in sicer še potem, ko sta jo Matilda in teta Ema precej hladno sprejeli.

Mladih srdec hrepenenje se je vrtelo od nekedaj o ljubezni.

Uže v zavodu je Lola z lahka izvršila vsakoršno nalogo, ako je bila povrnitev trudu presrčna beseda in prijaznjev nasmeéh učiteljčin, in gojenka Lola je često prejemale take ljubezni dokaze zaradi svojega préprostega otročjega srcá, zaradi svojega odkritosrčnega veselega bitja.

Kadar je Lola izpregovorila, zdelo se je človeku, da čuje drobne soglasno ubrane srebrne zvončke, in vsa srca jej je naklanjala nje prijaznjevost. „Nje lice in nje glas sta miljena“, je dejal bankir, in s tem natančno označil nje osobnost.

Teta Ema je izkazovala tujej sestričini gorkejšo ljubezen, nego li jo je kedaj gojila

beli dan. Nij ga menda kraja na celem Slovenskem, nego ravno v starodavnem slovenskem Ptuiju, kjer bi se imelo kako narodno društvo proti silnim navalom necih ljudij toliko bojevati, nego naša čitalnica.

A zgodovino tega društva preteklih petnajst let radi tega še bolj častno dela. Veliko nalogo ima naša čitalnica, ne le, da je naloge za razvoj in utrjenje narodnega čuta delovati, temveč naloga našega društva je pokazati, da v tem starodavnem mestu živé vredni sinovi majke Slave.

Pri nas je edino čitalnica, kjer smeš s prijateljem po domače občevati, kajti skoraj povsodi drugod je naščina v kot potisnena.

Pri nas je še mnogo dela, mnogo še neobdelane zemlje, čitalnice pa imajo častno ali težavno nalogo za narodni razvoj skrbeti, in to óne storé z napravljanjem narodnih zabav. Da si je tudi naša čitalnica v svesti svoje zadaje — da tudi óna za take veselice skrbi — pokazala je 21. t. m.

Naj povemo takoj s početka, ka je ta „beseda“ veličastno izpala.

In kaj ne bi, saj so pri njej sodelovali tisti gg. pevci ljubljanske čitalnice, kateri so kot izvrstne pevske moči uže celej Sloveniji znane. Program te „besede“ bil je izvrstno sestavljen.

Proti 8. uri bila je dvorana napolnena.

Godba tukajšnjega muzikalnega društva, koje kapelnik je znani g. Stöckl, prične prvo točko, namreč ouverturo iz opere „Martha“ od F. Flotowa. Po tej točki stopi čitalnični predsednik gosp. dr. A. Gregorič na oder, ter prične svoj govor, v kojem jedernato in temeljito dokazuje vseh delovanja našega narodnega zavoda. — Takrat, pred 15 leti — pravi g. govornik, bila je naša čitalnica velika, kajti takrat bil je še naš narod bolj nezaveden, nego je denes, — a denes je naša čitalnica mnogo večja, kajti od tistega časa sem se je narodna ideja zelo razširila. K izvrševanju narodne ideje pa pripomore največ narodno petje, koje lepo in častno nalogo pevci (tu nam predstavi ljubljanske gg. pevce) izvršujejo. Z gromovitim živio-klicem konča g. predsednik svoj izvrstni govor.

Po govoru nastopi 8 pevcev ljubljanske čitalnice, kateri zaslužijo tú imenovani biti, namreč: gg. Breskvar, Meden, Oblak, Š. Paternoster, J. Paternoster, Š. Rutar, Štamcar, in Valenta (pevovodja),

do Matilde. Posli so stregli mlademu dekletu skrbnejše, nego jim je bila dolžnost, celó konji, ščené in mačka so jo skoraj izpoznali, ker jih je često gladila in prijazno kramoljala z njimi — jedino Matilda jej je vedno kazala osorno lice.

Morebiti bi se bilo njej tudi srce Matildino bolj nagnilo, da je nij hvalil človek, čegar vso pozornost je zahtevala ona sama záse.

Matilda Gordon je imela mnogo čestilcev. A svoje srce je ohranila prostó, pojem o pravej ljubezni jej je bil neznan, in še celó oča in teta sta menila, da nikaka strast néma oblasti do nje.

Ali bašti taki navidezno mrzli ljudjé često vzplamené brzo, da njih srčnih strastij ne mogó pogasiti vse reke in mórja. Udadé se brezuvetno svojemu vzoru, zahtevajoči jednakih čuvstev, in nij jim po volji, da še kedo poleg njih zažiga kadílo tistemu malíku.

(Dalje prih.)

kakor tudi naš obče priljubljeni g. Stöckl. — Da, zavidamo vas Ljubljánčane za vaše izvrstne pevske moči! Iz tega razloga mislim, ka bi bilo nepotrebno o izvrševanju posameznih pevskih toček govoriti, kajti izvrstne pevske moči ljubljanske čitalnice slovó uže po celej Sloveniji.

Posebno dopal se nam je čarobni glas tenorista g. Medéna. Da, tak glas mora vsacega poslušalca ganiti ter mu do srca seči! Ta čarobni glas pokazal je g. Medén najbolje pri pesni „V tihej noči“, kateri četvero-spev so peli gg. Medén, Štamcar, Valenta in J. Paternoster.

Pokazali so pa tudi gg. pevci, da imajo v osebi g. Valente izvrstnega vodjo.

Predno preidem k drugim pevskim točkam, naj mi bude dovoljeno omeniti tu „potpourri“ slovanskih pesnij, sestavljen od g. A. Stöckla. Kaj jednacega naš starodavni Ptuj gotovo nij še čul. Tu smo zapazili razliko mej našo slovansko in nemško godbo. Slovenec sme gotovo na svojo glasbo ponosen biti. Mei igranjem tega „potpourrija“, posebno mej „Najprej zastava Slave“ in „Hej Slovani“ zagrmeli so tako navdušeni živio-klici, kakor da bi imel vsak poslušalec deset grl. Da je g. Stöckl s to skladbo vsem neizmerno ustregel, o tem ga je gotovo prepričal vspeh.

Slava mu za to izvrstno delo!

Omenim naj še dva komada, namreč Maškovi pesnici za tenor „Sila soomina“ in „K slovesu“, koje je pel g. Meden.

O kako nebeško, kako milo sta se ti pesnici razlegali! Da, tak pevec zna izraziti vsak čut, tak glas pretrese gotovo vsacega poslušalca. Kdor tako petje s takim glasom čuje, mora i pesnika razumeti, kajti beseda postaje živa in njeni glasi morajo vsacega prošiniti. —

Z Bazinovim zborom: „Križari na moru ali potovanje v Palestino“ dovršili so gg. pevci svojo nalogo izvrstno, in mi nič drugega ne želimo, nego te gospode zopet kmalu v naši sredi imeti. Pa žalibože, da je pot iz Ljubljane do Ptujja tako dolga! Po tej točki nastopi, ustrezaje obče želji, g. Božidar Raič, na oder. Ta za naš mili narod toliko zaslužen in občespoštovani odlični govornik pravi, da je bil pred 15 leti odbornik naše čitalnice; takrat bili so narodnjaki prostaki, sedaj ima čitalnica večji del inteligenco v svojej sredini. Gospodične slovanskih mater, ne sramujte se svoje narodnosti! Čitalnične prostore išče naj si vsak; ona je tu za duhovna, za učitelja, kateri ima vzgajati mladino. V čitalnici naj se mej svojimi odpočijemo. Vsakdo naj goji narodno navdušenje, naj goji narodno besedo.

Pokazalo se je, da so Raičeve besede napravile na občinstvo velik vtis. Z gromovitim živio-klicem končal je govornik svoj govor, katerega sem tu le prav na kratko posnel.

S tem bila je beseda pri kraji. Omenim naj le še k sklepu, da nas je počastilo s svojo navzočnostjo mnogo gostov iz dalnjih krajev, kakor: iz Celja, iz Savinjske doline, iz Slovenske Bistrice, iz Maribora, Ormuža in Ljutomerja, kakor tudi mnogo iz ptujske okolice. Prejeli smo tudi več telegramov, navedem pa tu le nekatere iz Ljubljane:

Prijazno vabilo odzdravljam pristrčnim klicem: Živila čestita skupščina nocojsnje narodne svečanosti.

Bleiweis.

Stojte na bregu Drave kakor čvrsta tvrđjava proti silnim navalom germanstva. To

vam za denašnje svečanost želi srce Slovenije, narodna bela Ljubljana.

Vošnjak. Jurčič. Zárnik.

Ne vdajmo se! (iz Burzdorfa, Schlesien.)

Glaser.

Ptujskeje čitalnici kliče gromoviti živio!

Triglav. (iz Gradca.)

Dalje poslali so telegrame:

G. Ileržič v Mariboru, Slavjansko pevsko društvo v Gradci, g. Kos iz Celja, in g. Gerčar iz Ljubljane. —

Po besedi zasukal se je mladi svet v dvorani, mi pa smo šli v čitalnične sobe, kjer se je govorilo, napivalo, pelo itd. Izmej napitnic naj omenim ono g. dr. Gregoriča ljubljanskim gg. pevcem in ono g. B. Raiča tudi pevcem; družih tu posamezno nij moči navajati, bilo bi preobširno. — Veselica končala se je ob 6. uri zjutraj. Tacega navdušenja še nijsmo doživeli, le škoda, da nemamo večkrat taci veselice. Pozabili pa te veselice nikdar ne bodemo, Vsem gg. pevcem pa izrekamo za njihovo sodelovanje pristrčno zahvalo.

Domače stvari.

— (Iz Velé) smo prejeli sledeče poročilo: Včera (četrték) popoldne okolo treh se je s tržaškim poštnim vlakom v Zalog pripeljala princesinja — soproga nemškega cesarjeviča - naslednika, da bi od tod šla pogledat našo papirnico. Na postaji jo je pričakoval prvosednik društva Leykam-Josefthal g. Syz z upravnima odbornikoma gg. Valentin Zeschkom in Josip Krisperjem V dveh kočijah se je gospoda odpeljala proti fabriki, na katerej so plapolale velike zastave, avstrijska, nemška in slovenska. Prva je princesinjo pozdravila gospa Trpinčeva, vdova papirničnega ustanovitelja, blazega gosp. Fid. Trpinca, njegovi mali vnuki pa sta visoke gospé izročili prekrasna venca in gosná Baumgartnerjeva, pokojnega gosp. Trpinca hči, jo je ogovorila v angleškem (princesinji materinskem) jeziku. Potem je princesinja poldrugo uro ogledovala tovarno, vse na drobno opazovaje in se svojimi vprašanji dokazovaje, da se pri mašinah v obče in v izdelovanji papirja posebe izredno dobro izpozna. V dvorani, kjer se papir sortira, sta jo slovesno sprejeli dve zali selski dekleti v narodnej noši s pečo, jedna jo je ogovorila slovenski in jej tudi izročila šopek. Princesinji sta bili Slovenki zelo povšeči in naprosila je g. Krisperia, naj jima pové, da jej jako dopadati. Tudi pozneje, ko je videla druga fabriška dekleta, se je čudila lepim, cvetočim obrazom. Za spomin je vodstvo papirnice princesinji izročilo lep karton s papirom za pisma in kuverti, na katerih sta bila prav okusno izdelana angleški in nemški grb. Izmej razstavljenih sort papirja, ki jih fabrika izdeluje, pak si je princesinja sama izbrala nekatere, ki so jej posebno ugajale, in naročila, naj se jej pošljejo. Po končanem ogledu papirnice, se je princesinja s svojim spremstvom nekoliko okrepčala v tesnih prostorih restavracije, okolo katere je bilo vse polno radovednega mestnega ljudstva, zlasti — se vé da — ženstva. Da bi ušla nadležnim zijalom, se je odpeljala v bližnjo okolico, tam z voza stopila in, rože nabiraje, peš se podala na zaloško postajo, odkoder se je s „Koprivnikarjem“ vrnila v toplice. Kolikor smo videli, je bila prihodnja nemška cesarica s svojim ekskurzom prav zadovoljna in — sicer ne hrupnega, pa vse-skozi dostojnega in pozornega — sprejema res

vesela. — V ponedeljek dopoldne pride princesinja neki v Ljubljano, ter misli opoldne odpeljati se po Rudolfovej železnici na Gorrenjsko in Koroško, od tam pa skozi Pusterthal na Laško.

— (Imenovanje.) G. Jan. Ev. Žuža, kn. šk. tajnik i. t. d. v Marboru, je postal konzistorijalni svetovalec lavantinske škofije.

— (Iz Vipave) se nam poroča, da se je trgateg obnesla vrlo slabo. Končana je bila lahko v malo dneh, ker po mnogih trsih niti bilo niti jednega grozda. Še tretjina vina navadnih letin se niti pridelala letos.

— (Vabilo k veselici), katero napravi rojanska čitalnica 28. septembra s sledečim programom: 1. Predsednikov govor. 2. Petje. 3. „Sam ne vé kaj hoče“, veselo igra v 1. dejanji. 4. Deklamacija. 5. „Nevem“, burka v 3. prizorih. 6. Deklamacija. 7. Tombola. 8. Društvena zabava. — Ustopnina za neude 20 kr. Začetek točno ob 7. uri zvečer.

Odbor.

— (Šolski početek.) V Proseku na c. k. pripravljavnici za nemške srednje šole začne se šolsko leto 1879—80 dne 1. oktobra t. l. Vpisavalo bode šolsko vodstvo učence zadnje dni septembra vsak dan od 9.—12. ure predpoludne in od 2.—4. ure popoldne.

— (Iz seje deželnega odbora dne 18. septembra.) Za vino- in sadjerejsko šolo na Siapu se za prihodnje šolsko leto razpiše 3, oziroma 5 deželnih stipendij in več mest za plačujoče učence; — pogorelcem v Trzinu se niti dovolila deželna podpora, vendar bi se dalo trzinske občini nekaj podpore iz deželnega zaklada, ako bi se tam napravila požarna straža; — deželni inženir Vičel je dobil nalog, da gre — kadar bo večja voda — ogledat vodotoč Pšate v Trzinu in okolici, da potem poroča deželnemu odboru, kako bi se dale zaprečiti povodnje, ki jih dela Pšata okolo Trzina; — v cestni odbor za Kranjsko goro je deželni odbor izvolil kot svojega zastopnika g. Šlosareka, oskrbnika Klincerjevih fužin; — pritrdilo se je sklepu pomnoženega krajnega šolskega sveta v Višnji gori, da se v tamošnji ljudski šoli uvede nemščina kot obligaten učen predmet.

POZIVI!

Pevska šola in redne pevske vaje za sezono 1879/80 se začne v čitalnici 1. okt., in sicer: pevska šola za gospice je vsak četrtek ob 6. uri zvečer, — pevska šola za gospe vsako sredo in soboto ob 8. uri zvečer, — pevske vaje za zbor pa so vsak torek in petek ob 8. uri zvečer. — Čestite gospice in gospodje, ki imajo veselje in zmožnost za petje, naj se oglasijo vsi v gori navedenih urah v čitalnični pevske sobi ali pa pri pevovodji g. Valentini. — Temu vabilu dostavljamo le še to, da se te šole in zborovih vaj morejo udeležiti tudi gospice in gospodje, ki dozdaj niso bili društveniki čitalnici.

Odbor čitalnični.

Poslano.

Da bodo moji politični prijatelji znali, in mi moji nasprotniki ne bodo mogli kaj očitati, povém, da nisem za poštarja v Škofje Luki od tukajšnjega ravnateljstva potrjen, akoravno sem bil že imenovan. Stvar je taka: Pred mesecem dnij pozove me poštni svetovalec, namestnik ravnatelja, ki je v kopeljih, po svojim slugi, da naj se predstavim drugi dan njemu. Predstavim se o določeni uri, tam mi naznani, da sem za poštarja v Škofje Luki

Izdatelj in urednik Makso Armič.

imenovan in mi ob enem tudi pové, da bom imel sovražnike, ki mi bodo nasprotovali, da moram vzeti primerno stanovanje, da bom zadovoljil ljudstvo itd. Instrukcije sem jednako ustмено dobil, na druge sem bil naveden, ko bom dekret dobil, ki bode najdalje do mesec dnij v mojih rokah. Dakle meni je bila pošta v Škofje Luki na ta način podeljena. Slučajno za mojega bivanja v Ljubljani po opravih, prinesle so prvo vest o tem „Novice“, ne da bi bil jaz kaj za to znal ali se nadejal. Prijatelji so mi iz raznih krajev čestitali, ali jaz sem vedno imel, pri vsem zagotavljanji od strani poštnega svetovalec, neko dvombo, kaj se je tudi uresničilo, kajti včeraj v četrtek dobim svojo ulogo od poštnega tajnika nazaj z opombo, da nisem uslišan. Kaj je zakrivilo, da nisem za poštarja v Škofje Luki imenovan, ne bodem razlagal, ker me tudi niti stvar čisto nič osupnila, ali to sem hotel objaviti, da — narodnost večkrat škoduje, tako se mej nami splošno govori, toda jaz se ne oddaljam od narodnega pota, katerega uže 12 let hodim, tudi če imam izgubiti življenje, ne pa začasno službo postarja. Še bodem ostal v svoji drugi domovini, v Trstu, katero nerad zapustim, in me tudi domovina nerada od tod pusti. Zasadil bodem po slabih močéh še trdnji narodni prapor na jadranskih obalah, pod katerega bodem zbiral narod v krepko krdelo.

To vsem svojim prijateljem in nasprotnikom.

V Trstu, dne 5. septembra 1879.

Ivan Dolinar,
urednik „Edinosti“.

Lištnica opravištv. Gosp. J. L. v Travniku, Bosna. Za Bosno in Hercegovino stane „Slov. Narod“ za četrt leta 5 gold. 50 kr., kajti sama poštnina iznaša vsak dan 3 kr. za omenjeni deželi.

Umrli v Ljubljani.

20. septembra: Cecilija Pogorelec, 37 let, soproga fotografa, v kolodvorskih ulicah št. 9, za porodno mrzlico.

21. septembra: Jožef Hofman, deželnega odbora sluga, 43 let, v Vodnikovih ulicah št. 2, se je sam obesil. — Jožef Hofman, deželnega odbora sluga sin, 4 leta, v Vodnikovih ulicah št. 2, za zadušenjem. — Helena Logar, hči deželne vlade uradnika, 9 let, na turjaškem trgu št. 7, za vročinsko boleznijo.

23. septembra: Anton Perm, hišni gospodar, 64 let, v špitalskih ulicah št. 7, za srčno vodenico. — Marija Grdina, zasebnica, 76 let, na sv. Petra cesti št. 79, za srčno vodenico. — Marija Gregorič, vinskemu trgovcu soproga, 59 let, na Marije Terezije cesti št. 1, za organično srčno napako.

24. septembra: Neža Azman, žena tesarju, 46 let, na karlovški cesti št. 22, za živčnim mrtvom. — Jožefa Taškar, delavka v tovarni, 27 let, na žitnem trgu št. 1, za pljučno tuberkulozo.

24. septembra:
Evropa: Dr. Cat. — Dr. Palceter
Bundel iz Komna. — Dr. Palceter
iz Grada.
Pri stonu: Fabian iz Dunaja.
Paul iz Trsta. — Ambrož iz Čubra.
Artel iz Kriškega. — Šuš iz Trsta.
Volhard, Babnik, Oberwalder, Friedenheim iz Dunaja. — Stieber iz Grada.
Trdina iz Celovca.

Pri žitni: Saxl iz Dunaja.
Hiltsdorfer iz Grada. — Kapelinski iz Dunaja.
Pri avstrijskem cesarju: Jenko iz Gorice. — Zarnik iz Trnovca.
Levičnik iz Železnikov. — Brus iz Notranjskega.
Pri bavarskem dvoru: Vojnovič iz Serajeva. — Bastiano iz Trebža.

V deželni bolnici:

19. septembra: Marija Tegel, žena delavcu, 50 let, za rakom.

20. septembra: Janez Švelec, sin delavcu, 6 let, za zasledenjem krvi.

22. septembra: Klara Terezija Slana, usmiljena sestra, 42 let, za jetiko. — Antonja Rajzelj, 24 let, o porodu za vnetjem trebušnice. — Franjo Premk, 14 let, mestnega sluga sin, za pljučno tuberkulozo.

Javna zahvala.

Vsemu slavnemu p. n. občinstvu, ki je tako mnogobrojno z Vrhnik, z Verda in z Mirk, iz Čerknice in iz Soseščine veselilo se osebno pete častne godovnje našega bralnega društva 21. t. m. — osebnost pak vspešno in slavno sodelujočim gg. Josipu Lenaršiču in F. S. z Vrhnik, J. V. — u in M. H. — u iz Ljubljane, J. R. — u s Preserja, J. V. — u kakor tudi v duhu sodelujočim se milim Slovenkam in narodnjakom z Rakeka — kliče javno: presrečna hvala, bratovsk na zdar, slaven spomin, na svidenje!

Slavnostni odbor.

V Borovnici dne 21. septembra 1879.

Dunajska borza 26. septembra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovih . . .	67	gld.	50	kr
Enotni drž. dolg v srebru . . .	68	"	60	"
Zlata renta . . .	80	"	95	"
1860 drž. posojilo . . .	126	"	50	"
Akcije narodne banke . . .	830	"	—	"
Kreditne akcije . . .	264	"	50	"
London . . .	117	"	10	"
Srebro . . .	—	"	—	"
Napol. . .	9	"	33	"
C. kr. cekini . . .	5	"	58	"
Državne marke . . .	57	"	65	"

Slovo.

Odhajaje iz Ljubljane v Zagreb, pozdravljam vse drage mi prijatelje in znance, in se jim priporočam v blagohoten spomin. Živeli!

V Ljubljani, dne 26. septembra 1879.

(452) Štefan Šorn.

Praktikant ali učenec

se sprejme precej v prodajalnici z blagom za obleko R. Miklauc-a v špitalski ulici v Ljubljani. (439—3)

Šolske knjige.

V začetku šolskega leta priporočujem v domačo rabo učencev in za šolske bukvarnice sledeče svoje šolske knjige, ki se dobé pri založnikih po knjigarnicah in pri meni: **Občno zgodovino** (c. 25 kr.); **Zemljepis** (1. natis 15 kr., 2. popravljeni natis s slikami 30 kr.); **Domovinoslovje** (c. 12 kr.); **Malo fiziko** v pogovorih (c. 25 kr.); **Fiziko in kemijo** (c. 70 kr.); **Prirodopis** (c. 60 kr.); **Geometrijo** (c. 24 kr.); **Pripovedi iz zgodovine Štajerske** (c. 8 kr.).

Ivan Lapajne,

(449—1) v Krškem (Gurkfeld).

Originalni Howe-jevi in originalni Singer-jevi šivalni stroji

poleg družih skušenih sistemov najboljše kakovosti, po fabriških cenah in s petletnim jamstvom v glavnej zalogi za Kranjsko

Franc Detter-ju v Ljubljani,
pod Trančo.

NB. Jedinio le tu se morejo šivalni stroji strokovnjaško in po ceni popravljati in snažiti.

Svila, sukanec (Zwirn), strojne igle, olje, posamni deli stroja itd. itd.,

na izbiranje, najboljše kvaliteti, in ceneje nego povsod.

ZALOGA

(443—1)

F. Wertheimovih & Comp. denarnic,

v katere se ne more ulomiti, in jim tudi ogenj ne škoduje.